

Sygn. akt II UK 109/17

POSTANOWIENIE

Dnia 18 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku M.S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.
o rentę rodzinną,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 18 stycznia 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]. z
dnia 28 lipca 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...]. na rzecz
adwokata T.P. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia), powiększoną o
stawkę od podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów
nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawca M.S. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego
w [...]. z dnia 28 lipca 2016 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które
mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie: art. 278 § 1 k.p.c. w
związku z art. 217 § 1 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c., przez oddalenie wniosku o
dopuszczenie dowodu z opinii biegłego chirurga-ortopedy i niedopatrzenie się
uchybień w działaniach Sądu pierwszej instancji, który również oddalił wniosek

dowodowy z opinii biegłego w aspekcie ortopedycznym, pomimo że ocena sprawności narządów ruchu wnioskodawcy w związku ze stwierdzonymi u niego w tym obszarze nieprawidłowościami (skrzywienie kręgosłupa w odcinku szyjno-piersiowym, skrócenie kończyny dolnej lewej o 1 cm) i ich wpływu na zdolność do pracy w powiązaniu z innymi stwierdzonymi już schorzeniami (oczopląs przy patrzeniu na boki, porażenie mózgowe dziecięce w stopniu umiarkowanym, padaczka) wymaga wiadomości specjalnych biegłego posiadającego w tym zakresie stosowne kompetencje (tu: ortopedy) oraz wydania kompleksowej opinii biegłych, co mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, albowiem może prowadzić do naruszenia przepisów prawa materialnego regulujących przesłanki przyznania prawa do renty rodzinnej, w szczególności przesłankę całkowitej niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 2 w związku z art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.; dalej ustawa emerytalna), której ustalenie wymaga wiadomości specjalnych; art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez brak dokonania własnych istotnych ustaleń stanu faktycznego co do rzeczywistej sprawności narządów ruchu u wnioskodawcy i ich wpływu na jego zdolność do wykonywania pracy z uwzględnieniem innych występujących u niego schorzeń i poprzestanie na twierdzeniu biegłego neurologa (a zatem lekarza o zupełnie innej specjalności), jakoby opinia biegłego ortopedy nie była wymagana do oceny zdolności wnioskodawcy do pracy, co mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy albowiem może prowadzić do naruszenia przepisów prawa materialnego regulujących przesłanki przyznania prawa do renty rodzinnej, w szczególności przesłankę całkowitej niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 2 w związku z art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej, której ustalenie wymaga wiadomości specjalnych osoby posiadającej adekwatne kwalifikacje zawodowe. Zarzucono ponadto naruszenie prawa materialnego, a mianowicie: art. 12 ust. 2 w związku z art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej, przez błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że ocena zdolności lub niezdolności do pracy może być dokonana na podstawie opinii biegłych wydanych tylko co do niektórych ze schorzeń ubezpieczonego, a z pominięciem innych schorzeń, które biegły innej specjalizacji uznał za nieistotne, jak również polegającą na przyjęciu, że ocena zdolności lub

niezdolności do pracy nie wymaga zasięgnięcia opinii biegłego zajmującego się adekwatną kategorią schorzeń w sytuacji, gdy biegły o innej specjalizacji wyraził pogląd o braku konieczności zasięgnięcia takiej opinii.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując, że „skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż nie został dopuszczony dowód z opinii biegłego ortopedy na istotne okoliczności wymagające wiadomości specjalnych, pomimo że odwołujący złożył taki wniosek dowodowy we właściwym czasie”, a także, że „w sprawie występują również co najmniej dwa istotne zagadnienia prawne, pierwsze sprowadzające się do problemu, czy sąd może zaniechać zasięgnięcia opinii biegłego posiadającego wiadomości specjalne w danej dziedzinie w sytuacji, gdy biegły z innej dziedziny uznał taką opinię za zbyteczną oraz drugie sprowadzające się do problemu, czy w sytuacji gdy stwierdzono, że ubezpieczony cierpi na kilka schorzeń jednocześnie, do ustalenia jego zdolności do pracy konieczne jest wydanie kompleksowej opinii łącznie przez wszystkich biegłych specjalizujących się we wszystkich schorzeniach, czy wystarczą osobne opinie wybranych biegłych specjalizujących się tylko w niektórych ze schorzeń”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1254 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego.

Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. należy zauważyć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego oraz doktryny istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Przesłankę występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego należy w tym kontekście rozumieć zatem jako konieczność uzasadnienia, dlaczego rozpoznanie skargi kasacyjnej będzie służyło rozwojowi prawa. Podkreślić przy tym należy, że przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej nie może być powoływaniem okoliczności istotnych tylko w ocenie samej strony, ale muszą one ściśle nawiązywać do przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno zatem przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie – wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Z przedstawionego przez wnoszącego skargę istotnego zagadnienia prawnego musi jednak wynikać, jaki jest konkretny problem prawny, na czym polegają istotne wątpliwości (na przykład interpretacyjne). Sformułowane zagadnienie winno

odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883).

Co się zaś tyczy przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616).

Sformułowane przez skarżącego problemy nie stanowią istotnych zagadnień prawnych w przedstawionym wyżej rozumieniu tego pojęcia. Nie odnoszą się bowiem do wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm) albo co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej), o charakterze generalnym, abstrakcyjnym, ale zmierzają do uzyskania odpowiedzi, czy w niniejszej sprawie istniały podstawy do oddalenia wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego chirurga-ortopedy.

Poza tym, w podstawie naruszenia przepisów postępowania skarżący zarzucił naruszenie art. 278 § 1 k.p.c. w związku z art. 217 § 1 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c., powołując nieadekwatnie do podnoszonej argumentacji art. 217 § 1 k.p.c., zamiast art. 217 § 3 k.p.c., bowiem ten właśnie przepis narusza sąd,

oddalając wniosek o przeprowadzenie dowodu bezzasadnie uznając, że jest on powołany jedynie dla zwłoki lub że okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione. Stosownie do treści art. 398¹³ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy związany granicami skargi kasacyjnej wyznaczonymi jej podstawami, co oznacza, że nie może uwzględniać naruszenia żadnych innych przepisów niż wskazane przez skarżącego. Przewidziane w art. 398¹³ § 1 k.p.c., związanie granicami podstaw kasacyjnych oznacza powinność Sądu Najwyższego merytorycznego rozpoznania jedynie tych zarzutów materialnoprawnych i procesowych, które zostały przytoczone przez skarżącego i są dopuszczalne w świetle art. 398³ k.p.c., a także niedopuszczalność poszukiwania i uwzględnienia przez Sąd Najwyższy z urzędu innych – występujących wprawdzie obiektywnie, lecz niewytkniętych przez skarżącego – uchybień materialnoprawnych i procesowych, bez względu na ich ciężar i znaczenie dla wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 stycznia 2017 r., II UK 519/15, LEX nr 2209109; z dnia 12 stycznia 2017 r., I CSK 745/15, LEX nr 224040; z dnia 7 września 2016 r., IV CSK 728/15, LEX nr 2151444).

W konsekwencji, przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie uzasadnia oczywiste naruszenie przepisu postępowania nieujętego w podstawach kasacyjnych, ani też formułowane na jego tle zagadnienie prawne.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji.